

Єліссєва М.О.

к.т.н., ст. викладач, голова ради молодих вчених

Бабєнко М.М.

к.т.н., докторантка

ДВНЗ “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПЕРЕШКОДИ ЗВЕДЕННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНИХ (АВТОНОМНИХ) ЕКОБУДІВЕЛЬ

Енергонебезпечність та енергозбереження – основний курс України. На сьогодні в країні поки що відсутні реалізовані широкомасштабні проекти із розробки та впровадження у життя автономних екобудівель, які відповідали б водночас сучасним європейським нормам енергоефективності, екологічності та безвідходності. Проте їх актуальність та ефективність стає наявною рік від року. Проблеми дефіциту і подорожчання енергетичних і матеріальних ресурсів з одного боку, та загострення відносин між людиною та природою, які проявляються у природних катаклізмах та зростаючій небезпеці глобальної екологічної катастрофи, з іншого боку, свідчать про гостру необхідність переосмислення традиційних методів господарювання та форм будівництва житла. Досягнення максимальної ефективності використання природних ресурсів планети, застосування енергоощадних технологій ось головна задача різних сфер господарської діяльності України.

Певні зрушення в цьому напрямку є. Але слід відзначити встановлення малоефективної моделі вирішення вищезазначених проблем – це фрагментарність дій, що робляться та відносно вузька енергетична спрямованість. В тому числі із-за гостроти енергетичних проблем та браку коштів проводяться певні екстрені заходи, які не враховують всі загальноєкологічні та енергетичні аспекти будівельної діяльності і в кінцевому результаті не дають високої ефективності [1].

Отже, все більше мотивуючих факторів на перехід до нових форм будівництва, яке б базувалося на принципах сталого розвитку та циркулярної економіки та в результаті якого б суспільство отримувало екологічні та енергонебезпечні будівлі. Між іншим новий ДБН В.2.6 - 31:2016 [2] також спонукає до реконструкції наявного житлового фонду та зведення енергоефективних будівель. Він встановлює достатньо жорсткі вимоги щодо відповідності будівлі класу енергетичної ефективності та запроваджує обов'язкову екологічну паспортизацію будівель житлового та громадського призначення. Тим не менш маємо визнати, що на сьогодні будівництво енергонебезпечних будинків в Україні не є розповсюдженим та має характер поодиноких випадків окремих забудовників. Серед основних причин цього є економічні та правові перешкоди.

З економічної точки зору є проблема гострого браку коштів як окремих забудовників, так і держави на реалізацію масштабних інноваційних проектів впровадження енергоефективності житлового фонду, підвищеної вартості бренду «Автономні енергонебезпечні будівлі», високого рівня лобіювання інтересів енергомонополістів, які постачають традиційні джерела енергії, недостатнього досвіду із фінансування подібних проектів в Україні.

Між тим міжнародний досвід показує, що вкладені кошти на технологічні розробки в галузі енергозбереження, виплату пільгових кредитів населенню для проведення заходів щодо зниження енергоспоживання і т.п. дають можливість істотного і безболісного скорочення енерговитрат, підвищення ефективності і одночасного здешевлення технологій з використання альтернативних джерел енергії.

В Європі вже запроваджені такі механізми по вирішенню цих проблем як залучення державно-приватних інвестицій на реалізацію проектів з енергоефективності через укладання контрактів на пільгових умовах для представників бізнесу; встановлення спеціальних тарифів для власників енергоефективних будинків; надання доступних іпотек населенню із злагодженою кредитною системою на придбання енергонебезпечних будинків; створення енергосервісних компаній (ЕСКО), які на основі договору енергосервісного

підряду (перфоманс-контрактів) із власником будинку надають початкові кошти на придбання систем альтернативної енергетики, а згодом повертають їх собі через зменшення рахунків за енергію; залучення коштів європейських фондів на реалізацію подібних проектів. Ефективною та більш плідною була б спільна робота наших фахівців із європейськими експертами по даному питанню та адаптація їх досвіду фінансування проектів енергонезалежних будинків до українських умов [3-5].

Певні позитивні дії з боку держави на цьому рівні є. Так, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) 14 вересня 2017 р. на відкритому засіданні затвердила пакет постанов про формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Влітку цього ж року НКРЕКП затвердила розроблену спільно з експертами Проекту USAID нормативну базу стимулюючого тарифоутворення у сфері тепlopостачання. Це дозволить постачальникам послуг прозора та своєчасно залучати необхідні інвестиції для оновлення та розвитку своєї інфраструктури (заміну застарілого обладнання, використання сучасних енергоефективних технологій, тощо), а населенню отримувати більш якісні комунальні послуги [6].

Також розширюється коло грантодавців, які готові фінансово підтримувати проекти з енергоефективності різного рівня, необхідно тільки ознайомитися із їх вимогами та навчитися писати грамотні проектні пропозиції до цих донорів. Так, на регіональному рівні можна привести успішний приклад такого грантування Дніпропетровської торгово-промислової палати (ДТПП), яка за фінансування Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ (федеральної установи Уряду Німеччини) в березні 2016 р. створила комітет провайдерів зелених послуг, в липні 2017 року на базі свого головного офісу відкрила Центр ресурсоефективності та екології для надання зелених послуг підприємствам та установам регіону, а наразі запустила Проект «Зелена палата – ініціатива сталого розвитку» (www.greenchamber.org.ua), який має популяризувати ідею зеленої економіки та формування регіонального ринку зелених послуг та створити платформу для діалогу між різними учасниками ринку зелених послуг (провайдерів, підприємств-клієнтів-споживачів, влади, суспільства) [7].

Ознайомитися із переліком основних донорів у сфері енергоефективності можна у роботі [8].

Правова система у питанні енергоефективності та екологічного будівництва за останні роки дещо поліпшилась. За останні 3 роки завдяки послідовним діям Уряду удосконалено законодавство, створені нові нормативно-правові документи щодо енергетичних характеристик будівель, паспортизації енергетичної ефективності будівель; енергоаудиту житлового фонду; встановлені «зелені» тарифи і т.п. Крім того, запроваджено низку стимулів для залучення інвесторів. У результаті близько 800 млн. євро інвестовано в українські проекти «чистої» енергетики. На Інтерактивній карті з енергоефективності та відновлюваної енергетики України «UAMAP» зібрано нові проекти на 1,2 млрд євро.

В 2014 році створено Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. (www.sae.gov.ua) – центрального органу виконавчої влади, який реалізує політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів теплоносіїв [9].

Але, ще залишається проблема запуску механізму дії цих законів, моніторингу та контролю процесу їх функціонування. Серйозного підсилення потребує перегляд законодавства у питанні інвестування проектів енергонезалежних будинків, створення громадських енергокооперативів і т.п.

Отже, є ряд стримуючих факторів до широкого запровадження та швидкої реалізації проектів сталих будинків. Вирішувати їх необхідно комплексно та в команді із фахівцями різних галузей наук. А головне за державної та бізнес підтримки таких проектів. Лише загальне усвідомлення більшістю людей необхідності збереження природного середовища для майбутніх поколінь, дотримання головних принципів сталого розвитку зрушить цей процес з нинішньої точки, змінить форми будівництва сучасного житла та приведе до

функціонування встановлених екологічних, енергоефективних норм до будинків. А широке запровадження проектів енергонезалежних екобудинків означатиме для України не лише зменшення енергозалежності, а й економічне зростання, додаткові надходження у місцеві бюджети, створення нових робочих місць, збільшення зайнятості населення, а головне – підвищення добробуту та комфорту життя українців.

1. Бумаженко О. В. *Энергоэффективное (экологическое) строительство: информационно-аналитический обзор* // Режим доступа <http://samzan.ru/211001>.

2. Державні будівельні норми ДБН В.2.6-31:2016. Теплова ізоляція будівель. – На заміну ДБН В.2.6-31:2016; надано чинності 2017-05-01. – Київ: Мін-во регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. – 30 с.

3. *Енергетична ефективність України. Крайні проектні ідеї [електронне видання] : Проект «Професіоналізація та стабілізація енергетичного менеджменту в Україні» / Уклад.: С.П. Денисюк, О.В. Коцар, Ю.В. Чернецька. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 79 с.*

4. Білуха А.А. *Шляхи підвищення енергоефективності національної економіки в контексті співробітництва з Європейським союзом / А.А. Білуха // Енергетична стратегія як інструмент політики енергетичної безпеки. Серія «Національна безпека». – № 30.*

5. *Створення інвестиційної привабливості // Національна безпека і оборона. – 2015. – №1 (150). – С.30.*

6. НКРЕКП затвердило пакет постанов про формування тарифів на принципах стимулюючого регулювання http://www.merp.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=962:2017-10-10-12-15-56&catid=79&Itemid=974&lang=uk

7. Проект Дніпропетровської ТПП «Зелена Палата - ініціатива сталого розвитку» www.greenchamber.org.ua.

8. Проект USAID «Муниципальная энергетична реформа в Україні» (MER). Каталог кредитних, грантових програм та програм міжнародної технічної допомоги в сфері енергоефективності.

9. Постанова КМУ від 26 листопада 2014 р. № 676 «Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України» // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-%D0%BF/para%2F9#n9>.

Івашків Ю.Б.
студентка магістратури
Кулиняк І.Я.
к.е.н., доцент

Національний університет “Львівська політехніка”

ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

Гендерна рівність в Україні дає шанс однаково виявляти свої можливості як жінкам, так і чоловікам. Хоча знайдеться кілька скептиків, які скажуть, що це зовсім не так. Чесно кажучи, питання щодо рівноправ'я досить складне, а отже, потребує глибокого дослідження.

Якщо узагальнити думки чоловіків і жінок, то жіночий стиль керівництва виступає як поєднання таких якостей, як доброта і строгість, жіночність і діловитість, спокій і вимогливість, м'якість і воля.

Дані щорічного звіту Всесвітнього економічного форуму (Global Gender Gap Index 2017) свідчать про низькі позиції жінки в управлінні. Україна посіла 61 місце за індексом гендерної рівності серед 144 країн світу [1].

Українські жінки «програють» чоловікам, як за рівнем зарплатні за однакову роботу і за загальним трудовим доходом, так і за кількістю вищих керівних посад. Єдине, де жінки